

О. Б. Верба-Сидор,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ

УДК 347.918

КОМПЕТЕНЦІЯ СУДУ ЩОДО ВИЗНАННЯ МИРОВОЇ УГОДИ НА СТАДІЇ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Досліджено повноваження суду щодо визнання мирової угоди сторін в аспекті здійснення ним попереднього захисту під час виконавчого провадження. Проаналізовано актуальні доктринальні положення про правову природу мирової угоди. Звернено увагу на досвід зарубіжних країн і можливість його запровадження у вітчизняну практику. Сформульовано зміни до чинних нормативно-правових актів України з метою усунення прогалин у правовому регулюванні процедури визнання судом мирової угоди.

Ключові слова: суд, мирова угода, виконавче провадження, повноваження суду щодо визнання мирової угоди; попередній судовий контроль, примусове виконання мирової угоди.

Одним із шляхів розпорядження правом на захист порушених, невизнаних, оспорюваних прав, свобод чи інтересів є співпраця суду і сторін у процесі, в результаті якої спір про право врегульовується сторонами за допомогою визнання судом згідно з передбаченою процедурою укладеної між сторонами мирової угоди. Мирова угода в процесі виконавчого провадження існує як передбачена законом можливість сторін відмовитися від подальшого застосування процедури примусу і врегулювання спору самостійно. Особливістю мирової угоди, укладеної під час примусового виконання рішення, є відсутність спору між сторонами на момент укладення мирової угоди, оскільки він уже вирішений судом.

Незважаючи на те, що інститут мирової угоди був об'єктом наукових пошуків багатьох науковців, однак його застосування у виконавчому провадженні досліджено фрагментарно. Відсутність досконалої правової регламентації та ґрунтовних теоретичних розробок учених інституту мирової угоди та повноважень суду щодо її визнання під час виконавчого провадження обумовлюють актуальність нашого дослідження.

Вважаємо за необхідне провести дослідження сутності мирової угоди на стадії виконавчого провадження для того, щоб усунути законодавчі прогалини та запропонувати шляхи вирішення колізій.

Укладаючи мирову угоду (розпоряджаючись своїми правами на власний розсуд, в чому проявляється приватне начало цього правового інституту), сторони врегульовують спір процесуальним способом під контролем суду (це повноваження суду як імперативна норма міститься у Цивільному процесуальному кодексі України [1] (далі — ЦПК України), що є публічним началом інституту). Мирова угода не є лише процесуально-правовим інститутом, а й матеріально-правовим, оскільки сторони, які її укладають і подають для визнання судові, мають на меті, по-перше, врегулювати на взаємовигідних умовах їхні матеріальні приватні правовідносини, в результаті чого вони втрачають інтерес до примусового виконання рішення, по-друге, закінчити виконавче провадження.

У Цивільному кодексі України [2] (далі — ЦК України) поняття мирової угоди та його визначення відсутні. Для прикладу, особливим видом мирової угоди за законодавством Польщі є судова мирова угода (*ugoda sądowa*), врегульована приписами Цивільного процесуального кодексу Республіки Польща [3] (далі — ЦПК РП) [4].

Український законодавець розкриває поняття мирової угоди у Законі України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” [5] (абз. 18 ч. 1 ст. 1) як домовленість між боржником та кредитором (групою кредиторів) про відстрочку та (або) розстрочку платежів або припинення зобов’язання за згодою сторін.

Законодавець декларує право сторін під час виконавчого провадження укласти мирову угоду про закінчення виконавчого провадження, яка визнається судом (ч. 3 ст. 12, п. 2 ч. 1 ст. 49 Закону України “Про виконавче провадження” [6]).

Дуже лаконічно викладена процедура визнання мирової угоди, укладеної між сторонами, у процесі виконання рішення у ст. 372 ЦПК України. Мирова угода подається в письмовій формі державному виконавцеві, який не пізніше 3-денного строку передає її до суду за місцем виконання рішення для визнання. Суд має право перевірити і не визнати мирову угоду, якщо це суперечить закону або порушує права чи свободи інших осіб, і за результатами розгляду мирової угоди суд постановляє ухвалу відповідно до положень ЦПК України.

Для порівняння, у ст. 175 ЦПК України врегульовано два варіанти процедури укладення сторонами мирової угоди на стадії судового розгляду:

1) мирова угода як *врегулювання або ліквідація спору* (ч.ч. 1–4 ст. 175 ЦПК України) — новація договору і як наслідок — виникнення нового цивільно-правового зобов’язання (сторони, як правило, не подають цей договір на розгляд суду); у разі виникнення спору за цим договором (мировою угодою) у сторін є можливість звернутися до суду в загальному порядку;

2) мирова угода як *спосіб вирішення спору* (ч.ч. 5, 6 ст. 175 ЦПК) — зміст мирової угоди повинен перевірятися судом на відповідність законодавству і відповідно визнаватися судом або ні; за таких умов мирова угода набуває статусу процесуального документа.

Повноваження суду щодо визнання мирової угоди на будь-якій стадії процесу обумовлені вимогами цивільної процесуальної форми, яка передбачає відповідну реакцію суду (у вигляді контролю) на дії сторін з розпорядження їхніми матеріальними і процесуальними правами. Суд повинен допомогти сторонам у здійсненні їхніх прав, зокрема, в цьому випадку — вживати заходи, спрямовані на примирення сторін, сприяти їм за наявності їхньої ініціативи у врегулюванні спору. Правовідносини, які виникають на підставі укладення мирової угоди на кожній стадії цивільного процесу, в тому числі і виконавчого провадження, відбуваються за участю суду: позивач — суд — відповідач, стягувач — суд — боржник.

Проблема укладення мирової угоди на стадії виконання рішень полягає в тому, що на цей момент спір між сторонами вже вирішено, існує ухвалене судові рішення, яке набрало законної сили, а сторони по-іншому врегульовують спір, наче, на перший погляд, нехтують загальнообов’язковим актом органу держави. Обґрунтовуючи можливість, правомірність та доцільність укладення мирової угоди в процесі примусового виконання, звернемо увагу, що все провадження у справі відбувається з волі сторін, які звернулися до суду з метою врегулювання спору, поновлення прав, що і є основним завданням цивільного процесу, тому сторони мають право відмовитися від подальшої процедури, закінчивши справу миром. Виходячи з принципу диспозитивності, в цій ситуації некоректно ставити акцент на руйнуванні попередньої діяльності суду, порушенні вимог загальнообов’язковості судового рішення. Так, Н. Б. Зейдер вважає право сторін укласти мирову угоду на стадії виконавчого провадження правом на розпорядження правами, підтвердженими рішенням суду, що вступило в законну силу [7, с. 120–123]. Тобто мирова угода не

порушує законної сили рішення суду. На думку М. А. Рожкової, безспірні права, підтверджені рішенням суду, є одним із видів майна — майновими правами, якими сторони можуть розпоряджатися на власний розсуд, у тому числі укласти різні правочини щодо них [8]. Також у доктрині цивільного процесуального права вважається, що ще одним аргументом на користь конституційності інституту мирової угоди на стадії виконавчого провадження є те, що мирова угода набирає чинності з моменту її визнання судом. Тобто сторони не самі змінюють рішення, не усувають усю попередню діяльність суду, підписавши мирову угоду, а його змінює суд, який ухвалив це рішення раніше (виносячи ухвалу про визнання мирової угоди), тому конституційні принципи в цьому випадку не порушуються [9, с. 80].

Труднощі виникають у деяких суддів на практиці, коли сторони бажають укласти і подати суду для визнання мирову угоду, так би мовити, “між стадіями процесу”: після ухвалення рішення суду і до набрання ним законної сили або після набрання ним законної сили і до відкриття виконавчого провадження.

З цього приводу зазначимо, що сам термін “між стадіями процесу” вважаємо некоректним, оскільки вже зі змісту понять “процес” і “стадія” таке формулювання є алогічним. Так, процес — це послідовна зміна станів або явищ, яка відбувається закономірним порядком; хід розвитку чого-небудь; сукупність послідовних дій, засобів, спрямованих на досягнення певного наслідку [10, с. 343–344]. Стадія — певний момент, період, етап у розвитку чого-небудь, які мають свої якісні особливості [11, с. 635–636]. Неподільність процесу як цілого призводить до органічної єдності, взаємозв’язку та взаємозумовленості його складових елементів — стадій [12, с. 423]. Тобто стадії процесу послідовно, плавно змінюють одна одну. Якись “проміжки” між стадіями, на нашу думку, немає.

Незважаючи на те, що законодавець чітко не виписує в ЦПК такої процедури, не передбачає ще якогось нового провадження щодо укладення мирової угоди, вбачаємо таке розв’язання проблеми. У першому випадку, коли суд уже ухвалив рішення, але воно ще не набрало законної сили (ст. 223 ЦПК України), виходячи із загального положення про те, що сторони можуть укласти мирову угоду на будь-якій стадії цивільного процесу (ч. 3 ст. 31 ЦПК України), вони можуть подати на визнання апеляційному судові мирову угоду відповідно до загальних правил про цю процесуальну дію, незалежно від того, хто подав апеляційну скаргу (ст. 306 ЦПК України).

Щодо другого випадку, коли сторони бажають укласти мирову угоду після набрання рішенням суду законної сили і до відкриття виконавчого провадження, в законодавстві — прогалина. Рішення суду, яке набрало законної сили, обов’язкове до виконання, незалежно від того, чи порушене виконавче провадження. За загальним правилом, презюмується, що сторони добровільно, добросовісно виконують рішення суду. У більшості випадків для сторони, яка виграла процес, нема сенсу укласти мирову угоду після набрання рішенням законної сили, оскільки суд відповідно до ч. 2 ст. 368 ЦПК України за заявою цієї особи видає виконавчий лист. Якщо боржник добросовісний і якщо має майнові можливості, він виконує судові рішення добровільно, не спонукаючи кредитора ініціювати виконавче провадження, або щоб не платити виконавчий збір — у межах строків для самостійного виконання на стадії виконавчого провадження. Процедурно мирову угоду можна укласти і подати для визнання судові після відкриття виконавчого провадження (ст. 372 ЦПК України).

Підкреслимо, в цьому випадку стадію виконання рішення не можна зводити лише до виконавчого провадження. Стадія виконання рішення — ширше поняття, вона починається після ухвалення судом рішення і набрання ним законної сили та включає виконавче провадження, якщо сторона скористається своїм правом його ініціювати.

Слід розрізняти укладення і визнання мирових угод на будь-якій стадії процесу, в тому числі на стадії виконання рішення, та примусове виконання мирових угод у випадках невиконання їх добровільно.

У першому випадку — укладення мирової угоди під час виконавчого провадження — суд здійснює попередній судовий захист, реалізуючи контрольні повноваження.

Ухвала суду про визнання мирової угоди має важливе значення, оскільки нею підтверджується законність домовленості сторін про мирне врегулювання їхнього спору.

Процедура проведення судового засідання з метою вирішення питання про визнання мирової угоди на стадії виконавчого провадження майже не має відмінностей від будь-якого іншого звичайного судового засідання. Головне питання, яке повинен вирішити суд, це *чи нема перешкод для визнання поданої сторонами мирової угоди*. Відповідно до ч. 2 ст. 372, ч.ч. 3, 5 ст. 175 ЦПК України суд перевіряє, чи умови мирової угоди не суперечать закону (суд перевіряє, чи дотриманий сторонами процедурний порядок звернення до виконавця, чи справді укладена мирова угода, який її зміст, чи зрозуміло, чітко, однозначно, безумовно викладено умови, чи можливе у конкретному випадку укладення мирової угоди (наприклад, не може бути укладена мирова угода в ході виконавчого провадження за результатами розгляду позовів про визнання та перетворювальних позовів, оскільки, виходячи з їхньої правової природи, вони не передбачають примусового виконання), чи сторони не змінюють імперативні вказівки закону своєю мировою угодою (наприклад, неможливе укладення мирової угоди у справах окремого провадження), чи стосується угода предмета спору, чи особи, які уклали мирову угоду, мають право на її укладення, чи їхнє волевиявлення вільне, чи наявна єдність волі та волевиявлення, чи усвідомлюють сторони умови і наслідки визнання мирової угоди, чи всі умови мирової угоди підлягають примусовому виконанню (якщо сторони включають у мирову угоду умови, які неможливо виконати, то спір не ліквідується, а видозмінюється, віддаляється в часі, проте неминуче виникне в майбутньому), чи в результаті ліквідується спір між сторонами, чи у змісті мирової угоди немає умов щодо оцінки нових доказів чи встановлення нових обставин, оцінки ухваленого судового рішення), чи вони не порушують прав, свобод, інтересів інших осіб (чи можуть сторони розпоряджатися об'єктами, правами, щодо яких укладена мирова угода, чи наявні правопідтверджуючі документи, чи умови мирової угоди не утворюють обов'язків для інших осіб, окрім сторін), чи не обмежений представник сторони, який висловив намір вчинити ці дії, у повноваженнях на їх вчинення.

Як слушно зауважує О. Святогор, мирова угода як складова цивільного процесу з подальшим її визнанням судом не може бути укладеною за певної умови, оскільки ухвала суду не може бути умовною [9, с. 79–80].

У ст. 372 ЦПК України йдеться про мирову угоду в процесі виконання без вказівки на те, що в її змісті повинен бути умова про закриття виконавчого провадження. А в Законі України “Про виконавче провадження” передбачено право сторін укласти *мирову угоду про закінчення виконавчого провадження* (ч. 3 ст. 12), тобто таке положення закону дещо обмежує волевиявлення сторін щодо змісту мирової угоди, оскільки Закон вимагає від сторін лише узгодити закриття виконавчого провадження. Вважаємо таке положення Закону некоректним і таким, що звужує обсяг можливостей сторін щодо врегулювання спору на власний розсуд. Тому пропонуємо внести зміни до ч. 3 ст. 12 Закону України “Про виконавче провадження”, виклавши її у такій редакції: “... сторони мають право укласти мирову угоду, яка визнається судом, ...”.

Вважаємо, що законодавцем не зовсім вдало встановлено підсудність розгляду заяви про визнання мирової угоди у процесі виконання. Провадження з розгляду мирової угоди відкривається в межах справи, у якій суд ухвалив рішення, при примусовому виконанні якого сторони уклали мирову угоду. Суд реалізує свої

повноваження у виконавчому провадженні. Так, у ч. 1 ст. 372 ЦПК України передбачено, що такі заяви розглядає суд за місцем виконання рішення. Пропонуємо в цьому випадку закріпити правило альтернативної підсудності, за яким заяву про визнання мирової угоди можна було б подавати або до місцевого суду, який розглядав справу і видав виконавчий лист, або до суду за місцем виконання рішення.

Оскільки суд є суб'єктом виконавчого провадження, то сторони можуть безпосередньо подавати заяву до суду, як і на попередніх стадіях процесу. Суд мав би повідомити сторін та виконавця про час і місце розгляду заяви. У зв'язку з цим вважаємо недоцільною вимогу ЦПК України щодо обов'язкового подання заяви про визнання мирової угоди у процесі виконання до суду через державного виконавця.

Суд має обов'язок повідомити сторін виконавчого провадження та інших зацікавлених осіб про час і місце проведення судового засідання, щоб мати можливість роз'яснити сторонам усі процесуальні та матеріальні наслідки визнання мирової угоди.

Недоліком процедури розгляду заяви про визнання мирової угоди в процесі виконання є відсутність строку, протягом якого суд зобов'язаний її розглянути. На практиці така прогалина у законі призводить до зниження ефективності виконання. За аналогією до інших категорій питань, які вирішуються судом на стадії виконання, для розгляду заяви про визнання мирової угоди пропонуємо встановити 10-денний строк її розгляду і постановлення відповідної ухвали. Вважаємо, що 10-денний строк є оптимальним для розгляду такої категорії процесуальних питань.

Відповідно до ч. 3 ст. 372 ЦПК України за результатами розгляду мирової угоди суд постановляє ухвалу відповідно до вимог ЦПК України. Знову ж таки нечітке формулювання норми, відсутність вимог до змісту цієї ухвали створюють труднощі на практиці. Законодавцві слід внести зміни до ЦПК України, встановивши, що в ухвалі про визнання мирової угоди, окрім загальних вимог, передбачених ст. 210 ЦПК України, суд в описовій частині повинен навести умови мирової угоди, поданої суду сторонами, в мотивувальній частині — суд повинен оцінити ці умови і навести мотиви, з яких він відхиляє ту чи іншу умову, а в резолютивній частині — суд має викласти умови мирової угоди, на яких вона затверджується [13, с. 251–252, 307–313, 401–402, 829–831, 997–999]. Однак не всі науковці погоджуються з такою позицією. Так, М. А. Рожкова вважає, що в резолютивну частину ухвали про визнання мирової угоди не можуть бути включені умови мирової угоди, що утворюють матеріально-правові наслідки для сторін, бо ця частина ухвали передбачена для викладу владних приписів суду; такі умови можна включати до мотивувальної частини ухвали із вказівкою на визнання їх судом [8]. На нашу думку, таке положення ускладнювало б примусове виконання мирової угоди, оскільки відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 18 Закону України “Про виконавче провадження” у виконавчому документі повинна бути зазначена резолютивна частина рішення (у цьому випадку ухвали). Якщо продовжити далі логічний ряд міркувань, то у випадку, коли в резолютивній частині ухвали не передбачити умов мирової угоди, їх не буде у виконавчому листі, і їх неможливо буде виконати.

Важливо зазначити, що законна сила рішення суду, ухваленого до визнання мирової угоди у виконавчому провадженні, зберігається щодо встановлених у ньому судом обставин, щоб не було зловживань сторонами шляхом подання тотожних позовів.

З моментом визнання судом мирової угоди пов'язані важливі питання подальшої долі попереднього (ухваленого перед визнанням мирової угоди) рішення суду та виданого за ним виконавчого листа в аспекті можливості їх примусового виконання. Пропонуємо у ЦПК України внести положення, згідно з яким після визнання судом мирової угоди в ході виконавчого провадження сторони не можуть повторно ініціювати процес примусового виконання рішення суду, ухваленого судом до укладення сторонами мирової угоди. Цю прогалину в законодавстві слід ліквідувати, доповнивши ЦПК України відповідним положенням.

Судова ухвала про відмову у визнанні мирової угоди повинна бути мотивованою, суд має обов'язок навести підстави, які спонукали його відмовити у визнанні мирової угоди, зокрема, які конкретно порушення закону було допущено сторонами, які положення угоди порушують права чи свободи осіб.

Слід передбачити в ЦПК України положення про те, що сторони можуть подати заяву про постановлення додаткової ухвали суду, якщо суд помилково не вніс до резолютивної частини ухвали певні положення мирової угоди, які він перевіряв. Проте за відсутності таких новел у ЦПК України цю ситуацію можна вирішити шляхом подання апеляційної скарги на ухвалу суду про визнання мирової угоди в процесі виконання згідно з п. 8 ч. 1 ст. 293 ЦПК України.

Законодавець не уточнює, яку з ухвал можна оскаржити в апеляційному порядку: про визнання мирової угоди, про відмову у її визнанні, чи обидві. Щодо цього положення підтримуємо точку зору В. І. Тертишнікова, який вважає, що в сторін у переважній більшості випадків немає підстав для оскарження ухвали суду про визнання мирової угоди, оскільки суд погодився з розпорядчими діями сторін, за винятком наприклад, випадку, наведеного вище. У випадках постановлення судом ухвали про відмову у визнанні мирової угоди суд створює певні так звані перешкоди у здійсненні розпорядчих прав сторін, і вони відповідно можуть оскаржити таку ухвалу до суду апеляційної інстанції [14, с. 398–399].

У випадках визнання судом мирової угоди між стягувачем і боржником у процесі виконання виконавче провадження підлягає закінченню (п.п. 1, 2 ч. 1, ч. 3 ст. 49 Закону України “Про виконавче провадження”). Правове значення визнання мирової угоди судом полягає у преклюзивності (сторони вже не можуть повернутися до тотожного спору, до застосування заходів державного примусу) [15].

При проведенні законотворчої роботи слід враховувати вимогу дотримання цілісності власне правової системи, зокрема у сфері виконавчого провадження. Звичайно, однією з вимог, які ставляться до врегулювання державою системи відносин у будь-якій сфері, а особливо ж у тій, яку ми розглядаємо, є прозорість і спрощення регулювання (звичайно, не за рахунок ефективності у сфері як нормативного, так і реального захисту прав та інтересів осіб). Дотримуючись цих вимог і маючи за основу основоположний принцип диспозитивності в приватному праві, забезпеченням якого і є процес, нами подано проект новел правового врегулювання процесуального оформлення актів волевиявлення сторін та гарантованої можливості їх примусового виконання.

Тому до вдосконалення правового регулювання цієї сфери суспільних відносин стягувач перед укладанням мирової угоди з боржником на стадії виконавчого провадження повинен ґрунтовно обмірковувати такий достатньо ризикований крок, бо його може очікувати небажання боржника добровільно і добросовісно виконувати всі положення визнаної судом мирової угоди і як наслідок — значні витрати на примусове стягнення свого майна.

Отже, для ліквідації прогалин у законодавстві вважаємо, що законодавцеві потрібно викласти ст. 372 ЦПК України у такий новий редакції:

“Стаття 372. Мирова угода у процесі виконання рішення

1. Мирова угода, укладена між сторонами, у процесі виконання рішення подається в письмовій формі до суду, який розглядав справу і видав виконавчий документ, або до суду за місцем виконання рішення для визнання. Сторони вправі подати мирову угоду державному виконавцеві, який не пізніше триденного строку передає її до суду, який розглядав справу і видав виконавчий документ, або до суду за місцем виконання рішення для визнання.

Сторони у процесі примусового виконання можуть укласти і подати для визнання судові мирову угоду щодо частини предмета стягнення і про закінчення виконавчого провадження в цій частині. Щодо іншої частини предмета стягнення відповідно виконавче провадження продовжується.

2. Суд зобов'язаний повідомити сторін виконавчого провадження та інших зацікавлених осіб про час і місце проведення судового засідання. Неявка цих осіб, повідомлених належним чином, не є перешкодою для розгляду заяви. У судовому засіданні суд повинен роз'яснити сторонам процесуальні та матеріальні наслідки визнання мирової угоди. Суд має право перевірити і не визнати мирову угоду, якщо це суперечить закону або порушує права чи свободи інших осіб. Провести судові засідання і постановити відповідну ухвалу суд зобов'язаний протягом десяти днів з дня надходження в суд мирової угоди сторін.

3. За результатами розгляду мирової угоди суд постановляє ухвалу відповідно до положень цього Кодексу. Окрім загальних вимог, передбачених ст. 210 ЦПК України, суд в описовій частині повинен навести умови мирової угоди, поданої суду сторонами, в мотивувальній частині — суд повинен оцінити ці умови і навести мотиви, з яких він відхиляє ту чи іншу умову, а в резолютивній частині — суд має викласти умови мирової угоди, на яких вона затверджується. Умови мирової угоди вносяться до журналу судового засідання. Ухвала про визнання мирової угоди повинна обов'язково містити вказівку про те, що рішення суду, ухвалене перед визнанням мирової угоди, за яким видано виконавчий документ і відкрито виконавче провадження, вже не підлягає виконанню, а також втрачає чинність цей виконавчий документ. Після визнання судом мирової угоди на стадії виконавчого провадження сторони не можуть повторно ініціювати процес примусового виконання рішення суду, ухваленого судом до укладення сторонами мирової угоди.

Судова ухвала про відмову у визнанні мирової угоди має бути мотивованою, суд має обов'язок навести підстави відмови у визнанні мирової угоди, зокрема, які конкретно порушення закону було допущено сторонами, які положення угоди порушують права чи свободи осіб. Ухвала про визнання мирової угоди, а також ухвала про відмову у визнанні мирової угоди можуть бути оскаржені в апеляційному суді відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 293 ЦПК України.

4. Мирова угода виконується добровільно особами, які її уклали, в порядку і строки, передбачені мировою угодою. У разі фактичного виконання мирової угоди виконавче провадження підлягає закінченню, про що державний виконавець вносить відповідну постанову.

5. У випадку невиконання мирової угоди добровільно, вона підлягає примусовому виконанню після спливу строку на добровільне її виконання, встановленого сторонами, за правилами цього Кодексу та Закону України "Про виконавче провадження", на підставі виконавчого листа, виданого судом за ухвалою суду про видачу виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно.

6. Заява сторони про видачу виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно, подається до суду, який постановив ухвалу про визнання мирової угоди, у письмовій формі.

У заяві зазначаються:

- найменування суду, якому адресується заява;
- ім'я (найменування організації) осіб, які є сторонами мирової угоди, а також ім'я представника сторони, що подає заяву, якщо заява подається представником, їх місце проживання або місцезнаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку, якщо такий відомий;
- дата визнання судом мирової угоди, а також строк добровільного її виконання;
- докази добровільного невиконання однією зі сторін умов мирової угоди;
- зміст клопотання;
- перелік документів, що додаються до заяви;
- підпис сторони або її представника;
- дата подання заяви.

До заяви про видачу виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно, додаються:

- копія ухвали суду про визнання мирової угоди;
- документи, що підтверджують невиконання або часткове невиконання мирової угоди.

7. Суд розглядає заяву про видачу виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно, в судовому засіданні протягом десяти днів з дня надходження її до суду з повідомленням стягувача та боржника про час і місце судового засідання. Неявка цих осіб, повідомлених належним чином, не є перешкодою для розгляду заяви.

8. За результатами розгляду заяви суд постановляє мотивовану ухвалу про видачу виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно, або ухвалу про відмову у видачі виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно. Кожна з цих ухвал може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Суд на підставі ухвали про видачу виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно, видає виконавчий лист.”

Провівши аналіз повноважень суду з визнання мирової угоди у процесі виконання (ст. 372 ЦПК України), можемо підсумувати, що цей інститут має певну специфіку і тому процедура визнання мирової угоди судом потребує належного детального правового регулювання та, відповідно, законодавчого вдосконалення.

Нині розуміння законодавцем суті захисту і поновлення прав суб'єктів цивільно-правових відносин є певною мірою неповне. Саме тому для цілісного захисту прав та інтересів сторін, у першу чергу — стягувача, необхідно передбачити інститут примусового виконання умов мирової угоди сторонами, встановивши в ЦПК відповідні повноваження суду. Суд виконує функції органу, що своїм компетентним рішенням вводить у силу документ, який має правову природу договору сторін. Визнаючи мирову угоду ухвалою, суд надає їй властивість обов'язковості, а постановляючи ухвалу про видачу виконавчого листа для примусового виконання мирової угоди, не виконаної добровільно, і видаючи виконавчий лист, — додаткові гарантії виконання мирової угоди.

Список використаних джерел

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV [Текст] // ВВР. — 2004. — № 40–41, 42. — Ст. 492.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Текст] // ВВР. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356
3. Uгода [Elektroniczny Zasyb] Wikipedia. — URL : <http://pl.wikipedia.org/wiki/Uгода> [05.05.2012]. — Назва з екрана.
4. Верба, О. Б. Особенности утверждения судом и принудительного исполнения мирового соглашения на стадии исполнительного производства по законодательству Республики Польша [Текст] / О. Б. Верба // Правовые отношения в контексте развития современного законодательства и правоприменения : материалы Международной научно-практической конференции. Иваново, 3–4 октября 2008 г. / отв. ред. О. В. Кузьмина. — Иваново : Изд-во Иван. гос. ун-та, 2009. — С. 215–219.
5. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-XII, у ред. Закону від 30.06.1999 р. № 784-XIV [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.
6. Про виконавче провадження : Закон України від 21.04.1999 р. № 606-XIV, у ред. Закону від 04.11.2010 р. № 2677-VI [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=606-14>.
7. Зейдер, Н. Б. Судебное решение по гражданскому делу [Текст] / Н. Б. Зейдер. — М. : Юридическая литература, 1966. — 190, [2] с.

8. Рожкова, М. А. Мирова сделка: использование в коммерческом обороте [Текст] / М. А. Рожкова. — М. : Статут, 2005 (Яросл. полигр. комб.). — 570, [1] с.
9. Святогор, О. Застосування мирової угоди в господарському процесі та виконавчому провадженні: окремі аспекти [Текст] / О. Святогор // Право України. — 2003. — № 1. — С. 78–83.
10. Словник української мови [Текст]. — К. : Наукова думка, 1977. — Т. 8. — 927 с.
11. Словник української мови [Текст]. — К. : Наукова думка, 1978. — Т. 9. — 916 с.
12. Філософський словник [Текст] / за ред. В. І. Шинкарука. — К., 1973. — 600 с.
13. Процесуальні документи у цивільних справах (теорія, методика, практика) [Текст] : [наук.-практ. посіб.] / за заг. ред. С. Я. Фурси. — К. : Видавець Фурса С. Я. : КНТ, 2007. — 1088 с.
14. Тertiшніков, В. І. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар [Текст] / В. І. Тertiшніков. — Х. : Ксилон, 2006. — 448 с.
15. Давыденко, Д. Л. Мирное соглашение как средство внесудебного урегулирования частноправовых споров (по праву России и некоторых зарубежных стран) [Текст] : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 "Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право" / Д. Л. Давыденко ; Моск. гос. ин-т междунар. отношений. — М., 2004. — 29 с.

*Рекомендовано до друку кафедрою цивільно-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права, психології та економіки
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 14 від 21 травня 2012 року)*

Надійшла до редакції 25.06.2012

Верба-Сидор О. Б. Компетенция суда относительно признания мирового соглашения на стадии исполнения решений в гражданских делах

Исследовано полномочия суда относительно признания мирового соглашения сторон в аспекте реализации им предварительной защиты в исполнительном производстве. Проанализировано актуальные доктринальные положения о правовой природе мирового соглашения. Обращено внимание на опыт зарубежных стран и возможность его внедрения в отечественную практику. Сформулированы изменения в действующие нормативно-правовые акты Украины с целью устранения пробелов в правовом регулировании процедуры признания судом мирового соглашения.

Ключевые слова: суд; мировое соглашение; исполнительное производство; полномочия суда о признании мирового соглашения; предыдущий судебный контроль; принудительное исполнение мирового соглашения.

Verba-Sydor, O. B. The Competence of the Court Concerning Recognition of a Compromise at the Stage of the Execution of in Civil Cases Decisions

The court competence concerning the approval of the compromise between parties in the aspect of carrying out by the court the preliminary control at the enforcement proceedings stage is investigated by the author. Comprehensive analysis of actual doctrinal constructions about legal nature of the compromise has been carried out. Attention is paid to foreign countries experience and possibility of its introduction in domestic legal practice. Amendments to currently in force legislation of Ukraine are formulated with the purpose to eliminate deficiencies in legal regulation of the procedure of court's approval of the compromise.

Keywords: court; compromise; enforcement proceedings; court competence concerning the approval of the compromise; preliminary judicial control; enforcement execution of the compromise.

